Skellefteå kommun

PM Rennäring

Översiktsplan 2045, Skellefteå kommun

Granskningshandling

Datum: 2026-07-06
Dnr: 2025-3629

Innehåll

Bakgrund och syfte ... 3
Avgränsningar ... 3
Renskötselns rättsliga och kulturella grund ... 3
Konsultation ... 4
Rennäringens markanvändning i kommunen ... 5
Renskötselns årscykel ... 5
Renantal ... 7
Rennäringen som riksintresse ... 8
Rennäringens funktionella områden och markanvändning ... 9
Verksamma samebyar inom Skellefteå kommun ... 9
Kumulativa effekter ... 11
Vad menas med kumulativa effekter? ... 11
Påverkansfaktorer i Skellefteå kommun ... 11
Geografiska skillnader ... 12
Infrastruktur ... 12
Totalförsvar, energi, gruvnäring och grön omställning ... 13
Klimatförändringar ... 13
Grön- och blå infrastruktur ... 13
Koppling till översiktsplanen ... 14
Avvägningar vid konkurrens om markanvändning ... 14
Hänsyn till rennäringen i olika planeringsskeden ... 14

Bakgrund och syfte

Rennäringen är ett riksintresse och utgör ett betydelsefullt markanvändningsintresse i Sverige och Skellefteå kommun. Den omfattas dessutom av särskilda rättigheter enligt rennäringslagen. Samtidigt ökar trycket på markanvändningen genom bland annat stadsutveckling, infrastruktur, energianläggningar, skogsbruk och andra samhällsintressen.

Rennäringen är beroende av stora sammanhängande landskap och påverkas ofta av flera olika typer av markanvändning samtidigt. Förändringar i ett område kan därför få konsekvenser även i andra delar av samebyarnas betesland. Syftet med detta PM är att:

- ge en samlad bild av rennäringens förutsättningar inom Skellefteå kommun
- belysa hur olika markanvändningar kan påverka förutsättningarna för rennäringen, inklusive kumulativa effekter
- utgöra ett stöd och kunskapsunderlag till kommunens översiktsplanering

PM:et baseras huvudsakligen på dialoger med berörda samebyar, Sametinget och Länsstyrelsen Västerbotten samt kommunens egna analyser.

Avgränsningar

Detta PM behandlar rennäringens förutsättningar inom Skellefteå kommun.

Det är samtidigt viktigt att notera att:

- rennäringens verksamhet sträcker sig över flera kommuner och över stora geografiska områden
- kumulativa effekter uppstår även till följd av markanvändning utanför kommunens gränser, vilket innebär att de inte kan beskrivas fullständigt i detta PM
- klimatförändringar och förändrade betesförhållanden kan påverka hur marker används över tid

PM:et innehåller därför inte någon samlad analys av kumulativa effekter, utan ska ses som ett övergripande kunskapsunderlag baserat på kommunens rådighet och tillgängliga kunskap.

Renskötselns rättsliga och kulturella grund

Renskötselrätten är grundlagsskyddad och bygger på urminnes hävd, vilket innebär att renskötsel har bedrivits i området långt innan dagens statsgränser och markägandeförhållanden etablerades. Enligt regeringsformen ska det allmänna främja det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och sitt samhällsliv. Samernas rätt att bedriva renskötsel omfattas även av regeringsformens bestämmelser om egendomsskydd och näringsfrihet. Renskötsel är en erkänd del av samernas traditionella levnadssätt och en bärande del av samisk kultur, språk och identitet.

Renskötsel är en samisk näring som i Sverige är förbehållen samerna och utgör en central del av det samiska kulturarvet. Rennäringen ska därför förstås både som en näring och som en kulturbärare. Genom renskötseln förs kunskap om naturens rytmer, renens beteende och landskapets förändringar vidare mellan generationer. Renskötseln är därmed nära kopplad till samiska språk, traditioner, identitet och sociala sammanhang.

Rennäringen är ett allmänt intresse enligt miljöbalken och delar av renskötselns marker är utpekade som riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. miljöbalken. Rennäringen är samtidigt även ett enskilt intresse. Det allmänna intresset handlar om att bevara förutsättningarna för samisk kultur, traditionell markanvändning och ett levande kulturlandskap, medan det enskilda intresset innebär att renskötselrätten utgör en särskild rätt för samebyarna och renskötande samerna att använda mark och vatten för renbete och renskötsel.

Skellefteå kommun är ett samiskt förvaltningsområde, vilket bland annat innebär särskilda krav på utformningen av kommunens samhällsservice. Det innebär bland annat att kommunen ska ge samer möjlighet till inflytande i frågor som berör dem samt ta hänsyn till samiska behov i samhällsservice och planering. Som en del av det samiska förvaltningsområdet behöver kommunen därför beakta rennäringens förutsättningar både som markanvändning och som en del av det samiska kultur- och samhällslivet.

Konsultation

Kommunen har enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket en konsultationsskyldighet i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Syftet med konsultationsordningen är att främja det samiska folkets inflytande i frågor som berör samernas språk, kultur, näringar och ställning som urfolk.

I den kommunala planeringen innebär detta att kommunen tidigt behöver bedöma om en planerad åtgärd, exploatering eller förändrad markanvändning kan få särskild betydelse för samiska intressen och rennäringen. Konsultationer ska genomföras i ett tidigt skede av processen så att de samiska företrädarnas kunskap och synpunkter kan beaktas innan ställningstaganden och beslut fattas.

Vilka som ska konsulteras beror på ärendets karaktär och påverkan. Sametinget ska konsulteras som företrädare för det samiska folket i frågor som kan få särskild betydelse för samerna. Om ett ärende även kan få särskild betydelse för en sameby ska även berörd sameby konsulteras. I vissa fall kan även samiska organisationer omfattas av konsultationen. Konsultation ersätter inte andra former av dialog eller samråd enligt exempelvis plan- och bygglagen eller miljöbalken, utan utgör ett kompletterande förfarande för att säkerställa samiskt inflytande i frågor som särskilt berör samiska intressen.

Rennäringens markanvändning i kommunen

Renskötsel bedrivs över hela Skellefteå kommun och utgör en central del av både natur- och kulturlandskapet. Kommunen är av stor betydelse som vinterbetesområde, och all renbetesmark inom kommunen utgör vinterbetesmarker där renskötsel får bedrivas mellan 1 oktober och 30 april.

Rennäringen är beroende av ostörda områden och fungerande landskapssamband. Vinterbetesmarkerna är särskilt viktiga eftersom deras storlek och kvalitet ofta är avgörande för hur många renar en sameby kan hålla.

Samebyarnas renskötselområden sträcker sig i flera fall över stora geografiska områden och omfattar både fjäll-, skogs- och kustlandskap. Det innebär att samebyarna verkar i flera kommuner och att olika delar av landskapet fyller olika funktioner under året. Kalvningsområden finns exempelvis generellt utanför Skellefteå kommuns gränser, främst i mer skyddade och ostörda områden längre västerut inom samebyarnas årstidsland. Trots detta har kommunens marker stor betydelse för renskötselns helhet, inte minst som vinterbetesland och för flyttningar mellan olika områden.

Renskötselns årscykel

Renskötseln följer renens naturliga rörelsemönster mellan olika typer av betesmarker under året. Varje betesområde har specifika egenskaper som gör det värdefullt under olika perioder och kan därför inte enkelt ersättas av andra områden. Kalvning sker under våren i skyddade skogsområden. Under sommaren betar renarna ofta på myrar och i skuggiga skogsbackar där de kan finna svalka och skydd mot insekter. Hösten präglas av samling av renhjordarna inför räkning och slakt. Vintern tillbringas i lavrika skogar där marklav utgör en viktig del av födan, där Skellefteå kommun utgör ett viktigt vinterbetesområde.

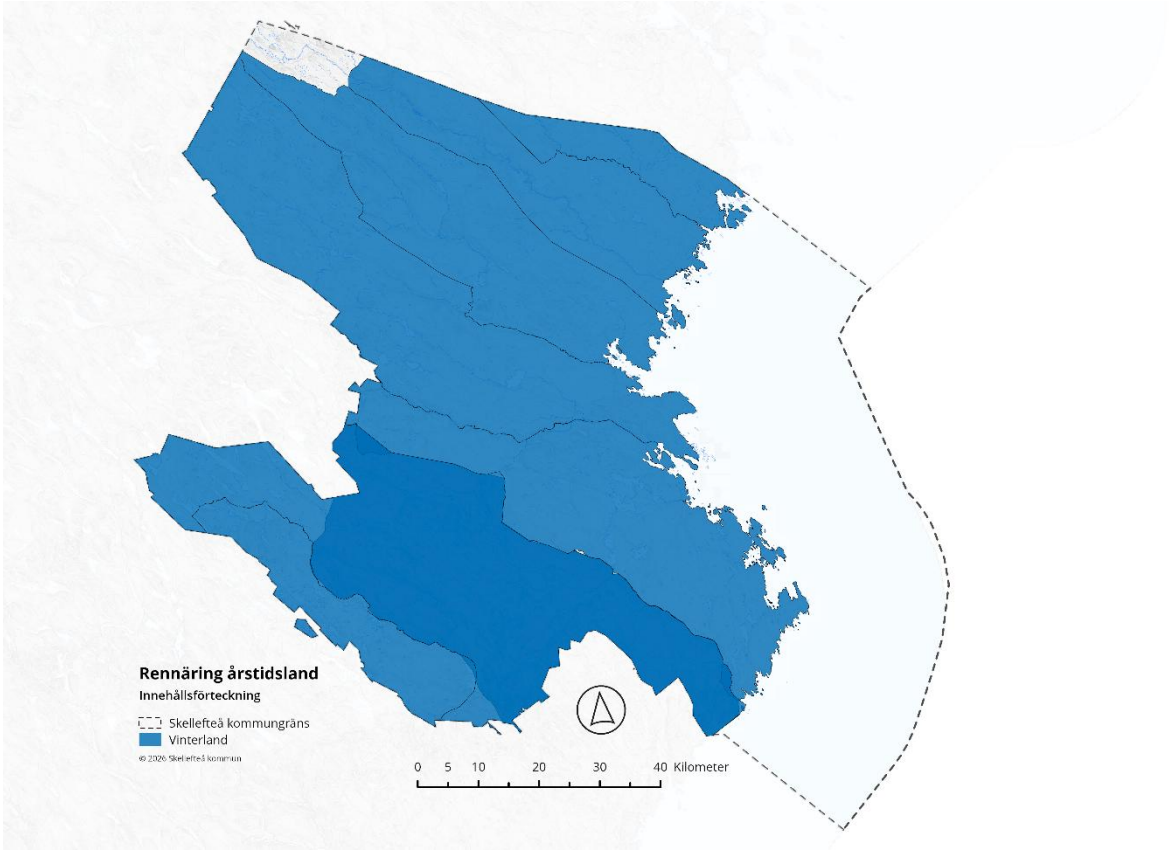
Vintern är ofta en kritisk period då tillgången på bete direkt påverkar renarnas överlevnad och hjordens storlek. För skogssamebyarna, som saknar tillgång till fjällområden, är tillgången till ostörda marker särskilt viktig.

Renskötseln är rörlig och anpassas efter väderförhållanden, betestillgång, förändrat klimat och störningar i landskapet. Det innebär att olika områden inte används på exakt samma sätt varje år. Klimatförändringar kan ytterligare påverka hur och när olika områden används. Förändrade snö- och isförhållanden, fler mildvädersperioder och svårare betesförhållanden kan innebära att renarna behöver flyttas tidigare än normalt eller använda andra områden än tidigare år. Det kan i sin tur öka belastningen på alternativa betesmarker och förstärka behovet av stora sammanhängande och flexibla landskap för att renskötseln ska kunna anpassas till varierande förhållanden över tid.

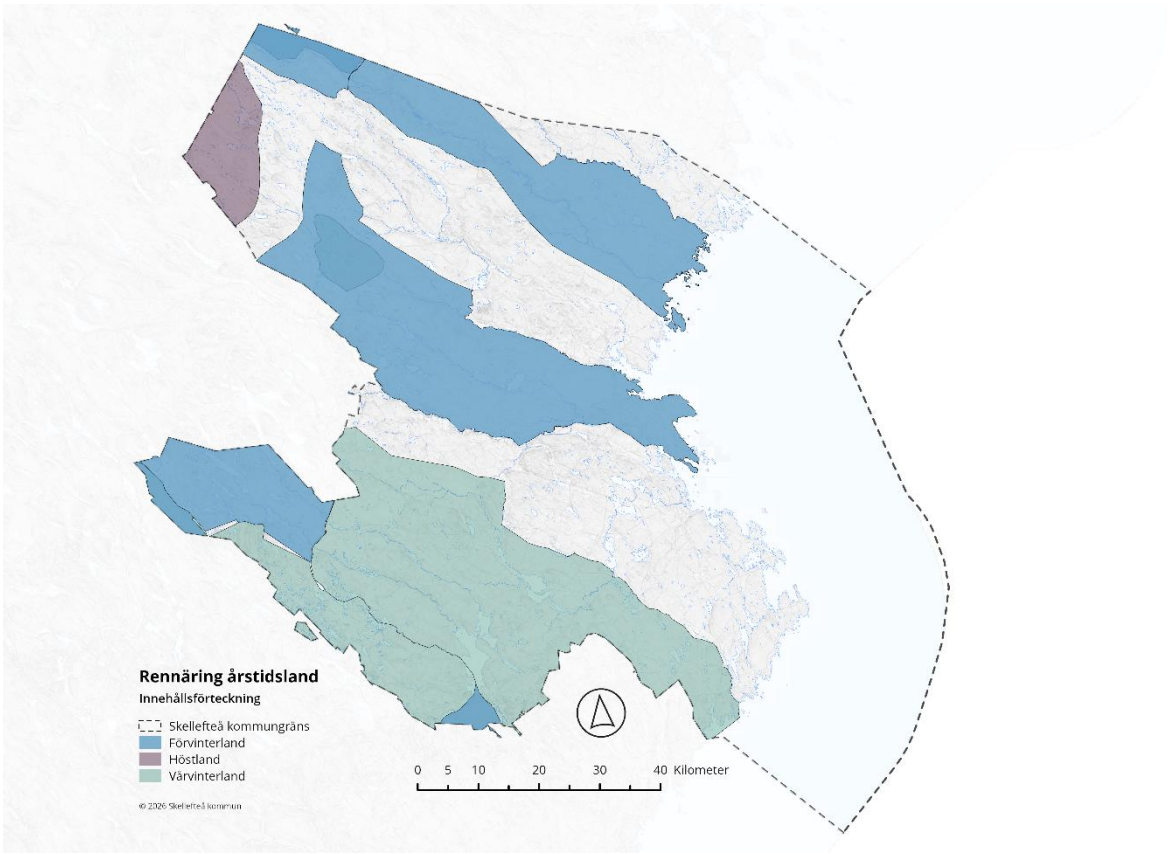
Vissa betesmarker kan användas mer intensivt vissa år och mindre eller inte alls andra år exempelvis till följd av rovdjurstryck eller störningar från annan markanvändning. Det kan därför gå många år mellan att samma område används mer regelbundet igen. Att renar inte syns i ett område under en viss period innebär därför inte nödvändigtvis att området saknar betydelse för

rennäringen. Även marker som används mer sällan kan vara viktiga som reservbeten eller för att skapa den flexibilitet som behövs för att renskötseln ska fungera långsiktigt och kunna anpassas till förändrade förhållanden.

Eftersom renskötselns olika funktioner hänger samman kan påverkan i ett område få konsekvenser även i andra delar av samebyarnas renbetesområden och i sin tur årscykel.

Figur 1. Kartbild över vinterlandet inom Skellefteå kommun.

Figur 2. Kartbild över årstidlanden förvinterland, höstland och vårvinterland inom Skellefteå kommun.

Renantal

För varje sameby bestämmer länsstyrelsen ett visst antal renar som får hållas på bete inom byns betesområde. En grundläggande förutsättning inom rennäringen är att antalet renar behöver stå i balans med tillgången på bete och samebyarnas möjligheter att bedriva renskötsel över tid.

Möjligheten att upprätthålla ett långsiktigt hållbart renantal är därför nära kopplad till tillgången på fungerande betesmarker, sammanhängande landskap och möjligheten att förflytta renhjordarna mellan olika områden under året. Tillgången till vinterbete är ofta särskilt avgörande, eftersom vinterbetesmarkernas kvalitet och omfattning påverkar hur många renar en sameby kan hålla.

Kumulativa effekter från exempelvis exploatering, infrastruktur, skogsbruk och ökad mänsklig aktivitet kan tillsammans leda till försämrade betesförhållanden, svårare förflyttningar och ökad stress för renarna. Sammantaget kan detta påverka förutsättningarna att upprätthålla ett långsiktigt hållbart renantal.

Rennäringen som riksintresse

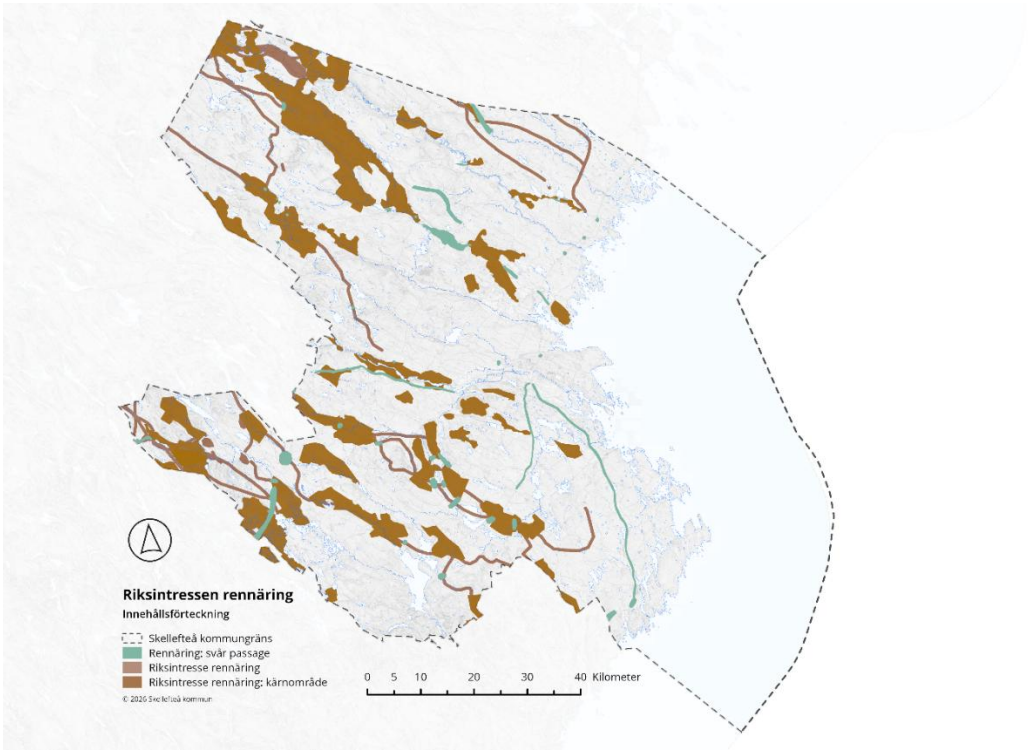
Delar av rennäringens marker är utpekade som riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken. Riksintressena omfattar områden och funktioner som bedöms vara särskilt viktiga för renskötselns långsiktiga bedrivande.

Riksintressen för rennäringen omfattar:

- **Kärnområden** – Det är områden där renskötseln är särskilt intensiv eller sårbar och där det är extra viktigt att undvika störningar eller markintrång. De kan bestå av olika typer av viktiga marker beroende på säsong, exempelvis kalvningsland, betesområden av hög kvalitet, samlade områden och rastplatser.
- **Flyttleder** – är de vägar eller korridorer som renhjordar använder vid flytt mellan olika betesmarker, till exempel mellan fjällens sommarbeten och skogslandets vinterbeten.

Till flyttlederna hör även vissa särskilt känsliga eller svårpasserade avsnitt, så kallade svåra passager, där renarnas möjligheter att ta sig fram är begränsade av exempelvis vägar, järnvägar, bebyggelse, vattendrag eller annan markanvändning. Vissa av dessa svåra passager är utpekade som riksintresse eftersom de bedöms vara avgörande för att flyttningarna och sambanden mellan olika betesområden ska fungera långsiktigt.

Jordbruksverket beslutade år 2005 att föreslå områden av riksintresse för rennäringen. Idag bedömer samebyarna att anspråken inte fullt ut speglar den faktiska markanvändningen och förutsättningarna för renskötseln, bland annat till följd av förändringar i landskapet, klimatförändringar och olika former av exploatering.

Figur 3. Kartbild över riksintresseanspråken samt svåra passager inom Skellefteå kommun.

Rennäringens funktionella områden och markanvändning

Rennäringens markanvändning omfattar i praktiken större delar av landskapet än vad som framgår av befintliga riksintresseutpekanden och kartunderlag. För renskötselns långsiktiga funktion är sambanden mellan olika områden ofta lika viktiga som de enskilda områdena i sig.

Viktiga strategiska och funktionella områden med stor betydelse för renskötseln består bland annat av:

- betesområden (vinter- och sommarbete)
- flyttleder
- svåra passager
- kalvningsområden
- rastbeten
- uppsamlingsområden
- trivselland

Verksamma samebyar inom Skellefteå kommun

Inom Skellefteå kommun är sju samebyar verksamma:

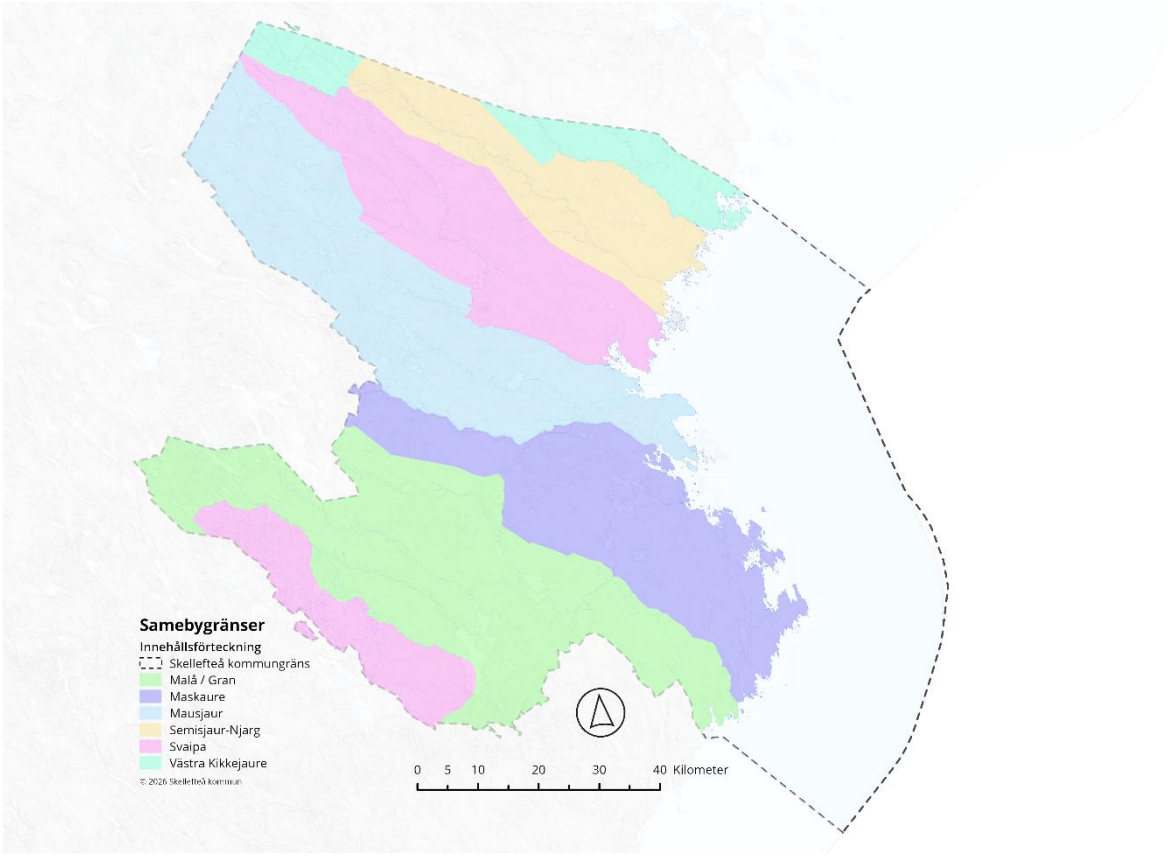
- Västra Kikkejaure, skogssameby
- Semisjaur-Njarg, fjällsameby
- Svaipa, fjällsameby
- Mausjaur, skogssameby
- Maskaure, skogsameby
- Malå, skogsameby
- Gran, fjällsameby

Samebyarna kan övergripande delas in i fjällsamebyar och skogssamebyar, vilket innebär att förutsättningarna för rennäringen skiljer sig åt. Fjällsamebyarna nyttjar både sommarbeten i fjällområden och vinterbeten i skogslandet, vilket innebär längre flyttningar mellan olika årstidsland. Skogssamebyarna bedriver däremot renskötsel inom skogslandskapet under hela året och saknar tillgång till fjällområden. De är därför särskilt beroende av sammanhängande och ostörda marker inom ett mer begränsat geografiskt område.

Förutsättningarna varierar mellan samebyarna beroende på bland annat tillgången till olika typer av betesmarker, möjligheten att förflytta renhjordarna mellan dessa samt graden av påverkan från annan markanvändning. I Skellefteå kommun, som utgör ett viktigt vinterbetesområde, är tillgången till lavrika skogsmarker av särskilt stor betydelse. För skogssamebyarna är dessa

marker avgörande för renskötselns långsiktiga funktion, samtidigt som de även utgör en viktig del av fjällsamebyarnas årscykel.

Skillnaderna i förutsättningar innebär att påverkan från exempelvis exploatering, infrastruktur eller klimatförändringar kan få olika konsekvenser för olika samebyar. Detta ställer krav på att planeringen tar hänsyn till samebyarnas skilda behov och till hur renskötseln bedrivs i olika delar av landskapet.

Figur 4. Kartbild över verksamma samebyar inom Skellefteå kommun.

Kumulativa effekter

Vad menas med kumulativa effekter?

Kumulativa effekter uppstår när flera olika markanvändningar, verksamheter och ingrepp tillsammans påverkar rennäringens funktion över tid. Även om en enskild åtgärd i sig kan ha begränsad påverkan, kan den samlade effekten av många mindre och större förändringar i landskapet påverka möjligheten att bedriva en långsiktigt fungerande renskötsel. Samtidigt är kommunens möjligheter att överblicka och bedöma den samlade påverkan i ett regionalt eller mellanregionalt perspektiv begränsade, eftersom utvecklingen även påverkas av markanvändning, beslut och verksamheter utanför kommunens rådighet. De samlade effekterna för rennäringen formas av ett större sammanhang än vad kommunen ensam kan påverka genom den kommunala planeringen.

Kumulativa effekter kan exempelvis uppstå genom:

- successiv minskning av betesmarker genom olika typer av exploatering och markanspråk
- ökad fragmentering av landskapet genom exempelvis vägar, järnvägar, bebyggelse och annan infrastruktur
- återkommande störningar i form av buller, trafik, mänsklig aktivitet och ökad närvaro i viktiga områden för renskötseln
- att flera olika verksamheter tillsammans påverkar flyttleder, svåra passager och funktionella samband mellan olika betesområden

Sammantaget kan detta påverka rennäringens möjligheter att upprätthålla en sammanhängande årscykel med fungerande vinterbeten, flyttningar och andra viktiga funktioner.

Påverkansfaktorer i Skellefteå kommun

Följande faktorer har efter dialog med samebyar identifierats som särskilt relevanta för rennäringen:

- bebyggelseutveckling, såsom tätortsexpansion, fritidshus, spridd bebyggelse
- infrastruktur, exempelvis vägar, järnväg och kraftledningar
- energianläggningar, exempelvis sol- och vindkraftsparker
- skogsbruk
- friluftsliv, turism och skotertrafik
- klimatförändringar
- andra större markanspråk, såsom totalförsvar och gruvverksamhet
- den gröna omställningen

Flera av dessa faktorer kan, var för sig och tillsammans, påverka rennäringens förutsättningar genom att förändra tillgången till och användningen av betesmarker, påverka renarnas

rörelsemönster samt öka störningar i viktiga områden för renskötseln. De kan även påverka de funktionella samband som binder samman olika delar av renskötselområdet och som är nödvändiga för att upprätthålla en fungerande årscykel.

Geografiska skillnader

Förutsättningarna för rennäringen varierar mellan olika delar av kommunen. I tätortsnära områden är exploateringstrycket ofta högre och landskapet mer fragmenterat, medan glesare områden generellt har större sammanhängande betesmarker men samtidigt kan påverkas av exempelvis skogsbruk, energianläggningar och infrastruktur.

- Påverkan vid tätortsnära områden:
  - högre exploateringstryck som leder till ökad konkurrens om markanvändningen
  - fler störningar
  - större fragmentering av landskapet
- Påverkan i landsbygderna:
  - påverkan på större sammanhängande betesmarker
  - påverkan från till exempel infrastruktur och andra areella näringar såsom skogsbruk
  - påverkan från turism, friluftsliv och skotertrafik
  - påverkan från spridd bebyggelse

Detta innebär att kumulativa effekter behöver bedömas utifrån platsens förutsättningar och i relation till hur olika markanspråk tillsammans påverkar rennäringens långsiktiga möjligheter att bedriva renskötsel.

Skellefteå kommun utgör redan idag ett landskap med påverkan från olika typer av markanvändning och infrastruktur. Särskilt i kust- och dalgångsområdena sammanfaller tätortsutveckling, vägar, järnvägar, industriområden, energianläggningar, skogsbruk och annan exploatering med viktiga områden för rennäringen.

Infrastruktur

Utveckling av transportinfrastruktur och ökade trafikflöden kan skapa barriäreffekter för renskötseln och påverka möjligheten för renar att röra sig mellan olika områden. Detta gäller särskilt längs större väg- och järnvägsstråk där trafikmängder och transporter kan öka över tid. Dessa är framför allt E4, väg 95, 364, 370, Norrbotniabanan, Tvärbanan Jörn-Arvidsjaur, Stambanan och Skelleftebanan.

Eftersom flera infrastruktursystem och samebyarnas betesområden sträcker sig över kommun- och länsgränser behöver kumulativa effekter ofta bedömas i ett större geografiskt sammanhang än enbart det aktuella området eller kommunen. I vissa fall kan det även finnas behov av åtgärder för att minska barriäreffekter, exempelvis säkra renpassager. Eventuella åtgärder behöver utredas och hanteras med berörd väghållare.

Totalförsvar, energi, gruvnäring och grön omställning

Under senare år har även flera större statliga och strategiska intressen aktualiserats. Det förändrade säkerhetspolitiska läget och ett ökat fokus på totalförsvaret kan innebära ökade markanspråk och verksamheter kopplade till Försvarsmakten. För Skellefteå kommun utgör exempelvis Tåme skjutfält en särskild förutsättning som behöver beaktas i relation till rennäringens behov och markanvändning i området. Försvarsrelaterade verksamheter kan påverka förutsättningarna för renskötseln genom exempelvis buller, ökad trafik, förändrad markanvändning och periodvis förändrade möjligheter att använda vissa områden för bete och flytt av renar.

Samtidigt pågår en utveckling där frågor om mineralförsörjning, energiförsörjning och industriell omställning får ökad betydelse både nationellt och inom EU. Strävan efter ökad självförsörjning av kritiska mineraler, fossilfri energi och nya energisystem kan innebära nya etableringar och ökade markanspråk i norra Sverige. Gruvverksamhet, energianläggningar, elinfrastruktur och tillhörande transporter kan tillsammans påverka rennäringens möjligheter att använda viktiga betesmarker och flyttleder.

Klimatförändringar

Klimatförändringarna påverkar rennäringen på flera sätt och kan förstärka effekterna av annan markanvändning. Förändrade snö- och isförhållanden, fler mildvädersperioder och ökade vädervariationer kan försämra tillgången till bete och göra flyttningar mer osäkra. Ett förändrat klimat kan även påverka vegetation, vattenförhållanden och förekomsten av insekter, vilket i sin tur påverkar renarnas hälsa och beteendemönster. Rennäringens möjligheter att anpassa sig till klimatförändringar är ofta beroende av tillgången till stora sammanhängande och flexibla betesområden.

Grön- och blå infrastruktur

Sammanhängande grön- och blå infrastrukturer som är viktiga för biologisk mångfald och ekologiska samband kan även ha stor betydelse för rennäringens möjligheter att bedriva naturbetesbaserad renskötsel. Områden med höga natur- och kulturmiljöer bedöms i många fall kunna samexistera med rennäringen utan att konkurrera med varandra.

Även hur skogsbruket bedrivs kan påverka tillgången till viktiga betesresurser, såsom lavrika skogar, och möjligheterna att upprätthålla funktionella samband i landskapet.

Koppling till översiktsplanen

Avvägningar vid konkurrens om markanvändning

Vid planering och prövning av markanvändning behöver rennäringens intressen vägas mot andra samhälls- och riksintressen. Samtidigt är Skellefteå kommun en växande kommun där flera viktiga samhällsintressen behöver utvecklas parallellt. Det innebär att avvägningar mellan olika markanvändningsintressen behöver göras i den fortsatta planeringen, där hänsyn tas till både samhällsutveckling och rennäringens långsiktiga förutsättningar.

Följande principer är viktiga att beakta:

- Rennäringens funktion ska beaktas i tidiga skeden av planeringen
- Kumulativa effekter ska beaktas, inte enbart enskilda åtgärder
- Särskilt viktiga områden och samband bör hanteras med försiktighet
- Dialog med berörda samebyar är en central del i avvägningarna

Översiktsplaneringen ska:

- Synliggöra rennäringens markanspråk
- Ange en övergripande inriktning för hur intresset ska beaktas
- Ge vägledning i avvägningar mellan olika intressen

Detta PM utgör ett stöd för dessa ställningstaganden.

Hänsyn till rennäringen i olika planeringsskeden

Rennäringens markanvändning är dynamisk och påverkas över tid av bland annat klimatförändringar, förändrade betesförhållanden och annan markanvändning. Det ställer krav på en långsiktig och flexibel planering där hänsyn tas till hur olika områden används och samverkar inom renskötselns årscykel.

Tidig dialog och konsultationer med berörda samebyar är en viktig förutsättning i planeringsprocessen. Samebyarnas kunskap om markanvändning, känsliga områden, funktionella samband och förändringar över tid utgör ett viktigt underlag för att förstå rennäringens förutsättningar och för att bedöma påverkan av olika åtgärder.

I kommande planering och prövning behöver hänsyn tas till både riksintressen och andra funktionellt viktiga områden för rennäringen. Kumulativa effekter, funktionella samband samt behovet av fungerande flytt- och betesområden behöver beaktas tidigt i planeringsprocessen, särskilt vid större exploateringar och infrastrukturåtgärder. Samtidigt är det viktigt att beakta att riksintresseanspråk och befintliga kunskapsunderlag inte alltid fullt ut speglar dagens markanvändning och förutsättningar för renskötseln. Planering och prövning behöver därför utgå från en samlad bedömning baserad på tillgängliga kunskapsunderlag, aktuella förhållanden och dialog med berörda samebyar.

Frågor som rör rennäringen hanteras samtidigt på olika nivåer i planhierarkin, där detaljeringsgrad och bedömningar successivt fördjupas.

Det finns ett behov av att utveckla kunskapen om kumulativa effekter på rennäringen. Sådana analyser behöver omfatta större geografiska områden och flera aktörers markanvändning och genomföras i samverkan mellan berörda myndigheter, kommuner och samebyar.

Översiktsplan

I översiktsplanen (ÖP) behandlas rennäringen på en övergripande strategisk nivå genom beskrivningar av nuläge, markanvändning, riksintressen och övergripande kumulativa effekter i landskapet. Här är det särskilt viktigt att synliggöra långsiktiga utvecklingstendenser och hur olika markanspråk samverkar och påverkar rennäringens förutsättningar över tid.

Fördjupade översiktsplaner

I fördjupade översiktsplaner (FÖP) sker en mer geografiskt avgränsad och fördjupad analys av föreslagen markanvändning och exploatering. På denna nivå behöver den samlade påverkan av planerade förändringar bedömas mer konkret i relation till rennäringens markanvändning, funktionella samband och behov av sammanhängande betes- och flyttområden. Även om någon juridisk prövning av påtaglig skada inte görs i FÖP-skedet, kan planeringen behöva signalera att vissa föreslagna exploateringar eller förändringar riskerar att medföra betydande påverkan på rennäringens riksintressen eller viktiga funktioner. Detta kan utgöra ett viktigt underlag inför fortsatt planering, lokaliseringsbedömningar och kommande prövningar.

Detaljplan

I detaljplanering (DP) och tillståndsprövning sker därefter den mer konkreta och juridiska bedömningen av om en åtgärd riskerar att orsaka påtaglig skada på riksintressen för rennäringen enligt miljöbalken. På denna nivå behöver påverkan bedömas utifrån det specifika projektets lokalisering, omfattning och konsekvenser, inklusive kumulativa effekter och påverkan på funktionella samband såsom flyttleder, betesmarker och svåra passager. Ingreppets kumulativa effekter bör fokusera på ingreppets adderade effekt på möjligheten att bedriva en bärkraftig renskötsel. Det vill säga en sammanhållen årscykel där renskötselns olika funktioner så som vinterbete, kalvningsland eller flyttleder kan upprätthållas. Bedömningens geografiska omfattning beror därmed på vilka rennäringsfunktioner som berörs i det konkreta fallet och funktionernas påverkansområde, vilket i de flesta fall omfattar ett betydligt större område än det aktuella ingreppet.

Det innebär att frågor som rör rennäringen behöver hanteras genom hela planhierarkin, där översiktlig planering, fördjupade analyser och juridiska prövningar tillsammans bidrar till att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara avvägningar mellan olika markanvändningsintressen.